

EVROPSKÝ PARLAMENT

ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

**ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY
ve dnech 4. až 5. listopadu 2004
v Bruselu**

**PROJEV PŘEDSEDY, PANA JOSEPA BORRELLA FONTELLESE
ZÁVĚRY PŘEDSEDNICTVA**

03/S-2004

*Generální ředitelství pro
předsednictvo*

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\06-Bruxelles

**PROJEV PŘEDSEDY, PANA JOSEPA BORRELLA FONTELLESE
ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY**

**ve dnech 4. listopadu 2004
v Bruselu**

Dámy a pánové,

je pro mě velkou ctí, že Vás dnes mohu poprvé oslovit jako předseda Evropského parlamentu.

Události, které se odehrály minulý týden ve Štrasburku bezpochyby musely některé z Vás zneklidnit nebo dokonce pobouřit. Jak jistě víte, Evropský parlament nepřistoupil k hlasování, já bych Vám však rád nabídl svou vlastní interpretaci skutečností, o kterých jsem mohl s některými z Vás stručně hovořit již v Římě.

Za prvé bych rád uvedl, že jsem pevně přesvědčen, že to, k čemu došlo, posílí demokracii v rámci EU, posílí naše orgány a instituce a obecný zájem veřejnosti o evropskou politickou diskusi a zajistí, aby byla účinněji dodržována základní lidská práva.

Za druhé jsem se nikdy nedomníval, že by poslední události znamenaly institucionální krizi nebo byly projevem rozporu mezi dvěma zúčastněnými orgány. To co se odehrálo, je součástí běžné demokratické debaty. Jednalo se o skutečnou politickou diskusi, která vzbudila velký zájem obecné veřejnosti. Právem si stěžujeme na nízkou účast ve volbách do Evropské parlamentu. Obáváme se, že blížící se referendum o Ústavní smlouvě si nezíská dostatečnou pozornost našich spoluobčanů. Můžeme být pouze spokojeni s tím, že Evropský parlament, který má nyní více pravomocí, uplatňuje tyto pravomoci zodpovědně.

Dovolte mi připomenout, že na základě stávajících smluv (a také na základě budoucí Ústavy) má (a bude mít) Evropský parlament právo uvést Komisi do funkce jako celek. Podle mého názoru nebyla rovnováha mezi orgány ani narušena ani změněna. Slyšení kandidátů navržených na komisaře, která organizovaly parlamentní výbory, nám umožnila posoudit schopnosti jednotlivých komisařů a jejich politiku, kterou mají v plánu prosazovat.

Za třetí diskuse byla věnována - ne-li zcela, pak alespoň z velké části - velice citlivým otázkám: zásadní otázka azylové a přistěhovalecké politiky, úloha ženy v rodině a v práci, zákaz diskriminace na základě sexuální orientace a vztah mezi etikou a politikou. Evropský parlament nikdy nikoho nediskriminoval v důsledku jeho přesvědčení.

V Evropě, která nedávno přijala Listinu základních práv, je zcela přirozené hovořit o takových otázkách.

Bez ohledu na názory, které panují, diskuse ukázala, že naše Unie je ve podstatě více než jen hospodářskou unií, že je založena na společných základních hodnotách. Upřímně věřím, že Parlament přispěl k posílení hodnot, na nichž je Evropa založena.

Parlament však upozornil také na další záležitosti. Parlament požaduje nezávislou Komisi složenou z komisařů, kteří jsou kompetentní v oblastech, které jim byly svěřeny.

A konečně věřím, že Evropská unie potřebuje důvěryhodný Evropský parlament stejně jako silnou Komisi. Žádný z těchto dvou orgánů nezíská na síle, oslabí-li ten druhý. Od pana Barrosa (předsedy Komise, kterému Parlament vyjádřil svou plnou důvěru minulý červenec) bylo moudré a správné, když se rozhodl nepředložit návrh sboru komisařů ke schválení.

Parlament pouze uplatnil pravomoci, které mu jsou přiděleny v rámci smluv. Není možné přidělovat pravomoci orgánu volenému ve všeobecných volbách za podmínky, že tyto pravomoci nebude uplatňovat.

Doufám, že v brzké době budou předložena politická řešení, která umožní Parlamentu vyjádřit důvěru sboru komisařů. V tomto ohledu již byly učiněny velice důležité kroky a já pevně věřím, že další kroky budou učiněny v průběhu zasedání Evropské rady, což panu Barrosovi umožní předložit návrh, který povede k dosažení cíle. Evropský parlament je připraven bezodkladně zahájit postup, který umožní hlasovat o uvedení nové Komise do funkce, pokud možno během následujícího dílčího zasedání.

Rád bych také vyjádřil svůj obdiv úsilí, které vynaložilo nizozemské předsednictví, pokud jde o **komunikaci s obecnou veřejností**. Já sám jsem se zúčastnil velice zajímavé neformální schůze Rady ministrů pro evropské záležitosti, která se konala 5. října v Amsterdamu. V prosinci Parlament zaujme své stanovisko k Ústavní smlouvě a na základě toho zahájíme informační aktivity, které budou pokud možno co nejvíce decentralizované.

Práce v konventu začala fází slyšení, která nám umožnila zjistit, jaká očekávání mají běžní občané s ohledem na Evropskou unii. Ta byla v podstatě tři: zaměstnanost, bezpečnost a zastoupení Evropy na mezinárodní scéně.

Právě zaměstnanost a bezpečnost jsou na Vašem pořadu jednání.

Pokud jde o růst a zaměstnanost, máme nyní k dispozici zprávu Wima Koka o **lisabonské strategii**.

První věc, kterou musíme udělat, pokud jde o lisabonskou strategii, je přestat ji takto nazývat. Nikdo nemá ponětí, o čem se mluví. Navrhuji odkazovat na tuto strategii jako na „strategii konkurenceschopnosti, sociální soudržnosti a životního prostředí“.

V době, kdy proběhne jarní zasedání Evropské rady, to bude přesně pět let od chvíle, kdy se Evropská unie rozhodla stanovit si za cíl, cituji, „stát se nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější světovou ekonomikou založenou na znalostech, která bude schopna udržitelného hospodářského růstu, bude vytvářet četnější a lepší pracovní příležitosti a dosáhne vyššího stupně sociální soudržnosti.“ Tato věta začíná znít až rituálně.

Nicméně je nezbytné i nadále v tomto procesu pokračovat, chceme-li pro naše občany zajistit vyhlídky vyšší úrovně zaměstnanosti, která je jako jediná (jak zcela jednoznačně naznačil Kok ve své zprávě) schopná ve stárnoucí Evropě financovat politiku solidarity, která tvoří jádro modelu sociální Evropy.

V Lisabonu jsme si stanovili cíl dosáhnout 70 % zaměstnanosti aktivní populace. V dnešní době je zaměstnáno 63 % aktivní populace oproti 71 % v USA.

Pokud jde o výdaje na výzkum a rozvoj, Evropská rada v Barceloně si stanovila cíl věnovat na tuto oblast 3 % HNP. V dnešní době Evropa stagnuje na 1,9 % HNP oproti 2,8 % v USA a 3,1 % v Japonsku.

Nesmíme však zapomínat, že tyto cíle byly stanoveny v období ekonomického rozkvětu. V této obtížnější hospodářské situaci musíme připustit, že dosažení těchto cílů zdaleka není na dosah a že se nám nepodaří těchto cílů dosáhnout ani do roku 2010, pokud výrazně nezvýšíme své úsilí.

A budou-li tyto cíle pro nás nedosažitelné, musíme mít dost odvahy je přehodnotit, aniž bychom přestali věřit, že se nám jich podaří dosáhnout v rozumném časovém údobí.

Samozřejmě zajištění konkurenceschopnosti evropského hospodářství je bitva, která se musí vést především v jednotlivých členských státech, což si uvědomuje Komise i Rada. EU však musí k tomuto procesu také přispívat, protože jaký by to jinak mělo význam, o tom zde hovořit?

Musíme zajistit rychlé provedení směrnic Společenství ve vnitrostátních právních předpisech. Jak jistě víte, pouze 7 ze 40 směrnic v rámci lisabonské strategie se uplatňuje ve všech členských státech a běžný poměr provádění všech směrnic EU nepřesahuje 60 %.

Má-li být „strategie konkurenceschopnosti, sociální soudržnosti a životního prostředí“ úspěšná, musí si všechny tři orgány rozplánovat svou práci podle pevně stanoveného časového plánu a lépe definovaných cílů a Smlouva o lepším zákonodárství podepsaná v prosinci roku 2003 se musí uplatňovat do posledního detailu.

Také diskuse o reformě paktu stability a dalším financování Unie v budoucnosti by se měla zaměřit na prosazování podpory růstu, vytváření kvalitních pracovních míst, podporu výzkumu, technologií a inovací.

Z tohoto důvodu Evropský parlament schválil systém koordinace mezi jednotlivými parlamentními výbory, které se podílejí na této diskusi a zřídil dočasný výbor pro budoucí financování Unie, kterému budu osobně předsedat.

Zde, jak dnes ráno správně poznamenali ministerští předsedové Polska a Dánska, musíme zvýšit finanční prostředky určené na výzkum, abychom zmobilizovali vědecké zdroje všech 25 členských států a motivovali mladé vědce a abychom zastavili jejich odliv do zemí mimo EU, který zhoršuje deficit v oblasti vědy a techniky.

Evropští občané také očekávají, že jim Evropská unie zaručí bezpečnost. Evropský parlament by uvítal v souladu s existujícími smlouvami urychlené přijetí některých opatření uvedených v Ústavní smlouvě: společný evropský azylový systém a jednotný statut uprchlíků, o kterých se v současné době diskutuje.

Podobně se domníváme, že zavedení dvou přemostujících doložek (*passerelles*) pro opatření týkajících se přistěhovalectví (článek 67 Smlouvy) a boje proti terorismu a mezinárodnímu zločinu nemůže čekat až do doby, kdy Ústava vstoupí v platnost.

Evropský parlament považuje za nesmírně důležité, aby rozhodnutí v této oblasti byla přijímána postupem spolurozhodování mezi dvěma složkami zákonodárního orgánu. V tomto ohledu silně doporučuji přijmout návrh nizozemského předsednictví, které v zájmu logiky demokracie vyzvalo Evropskou radu, aby přešla k hlasování kvalifikovanou většinou v oblasti azylové a přistěhovalécké politiky a ostrahy hranic.

Toto je jeden z klíčových aspektů Ústavní smlouvy. Kdyby to dnes Rada popřela, jak vysvětlíme evropským občanům, že je nevyhnutelně nutné Ústavu schválit?

Hlavním problémem, který má dopad na soužití a bezpečnost občanů v Evropě, je hrozba mezinárodního terorismu. Evropský parlament se domnívá, že je neodkladně nutné přijmout sérii opatření: zlepšit spolupráci a výměnu informací mezi policejními službami především prostřednictvím změny Europolu v evropskou agenturu, jednat jménem Unie o skutečných mezinárodních dohodách o policejní spolupráci a vytvořit Evropský úřad pro pomoc obětem terorismu.

A konečně Evropský parlament klade velký důraz na vytvoření skutečné evropské azylové politiky, která posílí opatření na ochranu uprchlíků a zajistí, aby mohli plně uplatňovat svá práva a zabrání hromadnému vyhošťování.

Dámy a pánové, Evropský parlament může také přispět v přípravě politické půdy pro obtížné rozhodnutí týkající se **Turecka**, které máte přijmout v prosinci. V tomto ohledu může Evropský parlament fungovat jako užitečný partner, zavážíme-li skutečnost, že na konci celého procesu je zapotřebí získat jeho souhlas. Dubnové propuštění Leyly Zana bylo částečně naší zásluhou, když jsme zamítli, aby byla zapomenuta osoba, která je nositelem Sacharovovy ceny udělované Parlamentem.

Je obtížné předem určit, jaké bude stanovisko týkající se Turecka, které má Parlament přijmout 2. prosince. Dáváme však přednost otevřené a upřímné diskusi která vychází ze skutečných problémů, před diskusí založenou na polopravdě a zatíženou předsudky. V každém případě den po hlasování v Evropském parlamentu odcestují do Turecka, abych místním orgánům a tureckému veřejnému mínění objasnil postoj Evropského parlamentu.

Přestože na pořadu jednání je spousta dalších důležitých otázek, nemohu se nezmínit také o otázce **statutu poslanců Evropského parlamentu**.

V lednu 2004 se Radě nepodařilo dosáhnout kvalifikované většiny, která je potřebná pro schválení kompromisního návrhu sestaveného po sobě jdoucími předsednictvími.

Okamžitě po mém jmenování do funkce předsedy Evropského parlamentu jsem kontaktoval několik členů Rady a také Vás, pane předsedo.

Evropský parlament zůstává i nadále hluboce přesvědčen, že jednotný statut pro evropské poslance je po rozšíření na 25 členských států nezbytný.

Evropský parlament je opět připraven přizpůsobit se, aby se dosáhlo dohody. Nicméně jistě chápete, že Parlament nemůže formálně předložit nový návrh, aniž by měl jistotou, že jej Rada přijme. Navrhuji proto neformální schůzku, na které bychom se touto otázkou mohli zabývat a která by se měla uskutečnit na konci stávajícího předsednictví popřípadě na začátku následujícího. Kdykoli poté by bylo příliš pozdě.

Evropská rada nám musí sdělit, zda souhlasí se potřebou jednotného statutu evropských poslanců, jak je to uvedeno ve Smlouvě. Rád bych znovu zdůraznil, že se jedná o velice neodkladnou záležitost. Jestliže odpověď zní „ano“, pak můžeme dosáhnout dohody, jestliže odpověď zní „ne“, pak to Evropský parlament musí vědět.

Na závěr bych pane předsedo uvedl, že **EP má v úmyslu oživit evropskou politickou diskusi** týkající se zásadních otázek budoucnosti. Je to debata, která nás posílí a doufám umožní veřejnému mínění, aby nás lépe pochopilo. Záleží na tom budoucnost Ústavy, která je životně důležitá pro naši budoucnost.

Pojďme všichni společně pracovat v tomto duchu.